

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fl., a doua órá
12 fl., a treia órá 10 fl.

Tot ce privește fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii«

in
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XII.

Blaș 12 Iulie 1902.

Numărul 28.

Cătră P. T. Cetitorii.

Aflându-ne la începutul sem.
al II. al a. 1902. ne luăm voie a
ruga cu căldură pe toți st. cetitori
ai nostri să grăbescă cu achitarea
abonamentelor restante.

Plătitorilor regulați le mul-
țămim pentru viul interes ce do-
vedesc causei pentru care luptăm
și îi rugăm și pe mai de parte de
binevoitorul sprijin.

Administrațiunea.

EPISTOLA ENCICLICĂ a Preasfințitului Domnului nostru Leo XIII.

despre preasfinta Eucharistie.

Venerabili Frații!

Salutare și binecuvîntare Apostolăscă!

(Fine.)

Acestea adevărat că sînt puține despre
un obiect așa de bogat, dară de loc nu Ne
îndoim, că ele vor aduce róde îmbelșugate
turmei creștine, Venerabili Frații, dacă le
veți explica și recomanda în chip potrivit.
Adevărat că o Taină așa de mare și așa
de bogată de tótă virtutea nimeni nu o va
puté lăuda vre o dată cu cuvinte și nu o
va poté onora cu închinăciune așa. pe cum
este ea vrednică. Ori vei cugeta asupra ei
cu evlavie, ori te vei închina ei în chip cu-
venit, și cu atât mai virtos de o vei primi
întru curățenie și sfințenie, ea are să se
socotescă de centrul acela, pe carele se în-
temeiază tótă viața creștină; căci în urma
urmelor tóte chipurile evlaviei, câte există,
conduc și se sfârșesc la ea. Și mai ales în
Taina această se adevărește și implinesce
milostiva invitare și încă și mai milostiva
promisie a lui Christos: „Veniți la mine
toți cei osteniți și înșărcați, și eu vă voi
odihni pe voi” (Mt. 11. 28). — Ea este în
sfârșit așa zicînd sufletul Bisericii, la carele
se îndreptă prin diferitele trepte ale ordu-
rilor însă-și mărimea darului preoțesc. Chiar
de aci scóte și are Biserica tótă virtutea și
gloria sa, tóte podóbele carismelor dumne-
zeesci, tóte bunătățile; ea pentru aceea și
îndreptă tóte grijile sale întracolo, ca să
pregătescă și ducă sufletele credincioșilor
la unirea intimă cu Christos prin Taina

Trupului și Sângelui lui, și pentru aceea
împodobindu-o cu ceremonii de cele mai sfinte
o face mai venerabilă. — Grijea cea neîncetată,
ce o are Marea Biserică și în privința acesta, o
arată în chip mai ales admonierea aceea,
careia s'a hotărît în sfîntul Conciliu din
Trident, și care răspîndesc ore care dra-
goste și evlavie minunată și pentru aceea
este fóte vrednică, să o împróspetăm întrégă
poporul creștin: „Sfîntul Sinod admoniează,
se rógă și cere pentru mila îndurării Dum-
nezenului nostru, ca toți și fiesce cine, carl
se socotesc de creștini, în sfârșit să se unescă
și să consimtescă în semnul acesta al uni-
tății, în legărura această a dragostii, în sim-
bolul acesta al concordiei, și aducîndu-și a
minte de maiestatea cea așa de mare și de
alesă a Domnului nostru Isus Christos, carele
iubitul său suflet l-a dat ca preț al mântuirii
nóstre, și trupul său ni-l a dat noué spre
măncare, tainele acestea sfinte ale trupului
și sângelui lui să le credă și venereze cu
statornicia și tăria aceea a credinței și cu
devoțiunea și evlavie și onorarea aceea a
sufletului, cât să poté primi adese ori pînea
cea mai pe sus de fire, și această să le fie
întru adevăr viața sufletului și sănătatea
minții; și cu puterea ei de viață întărită
fiind să poté ajunge din calea pribegiei
acesteia misere la patria cerescă, unde să
mănânce fără de nici un vél aceea-și pâne
a Ângerilor, carea o mănâncă acum numai
sub învélșurile cele sfinte.”¹⁾ — Mărturie
ne este apoi istoria, că deprinderea vieții
creștine a înflorit pretutindena mai frumos
în timpurile acelea, în carl ómenii primiați
mai adese ori Eucharistia. Dimpotrivă tot
așa de adevărit este și aceea, că puterea de
viață a religiunii creștine de-a rîndul slăbia
pe încetul atuncia, când ómenii neglignă
pînea cerescă și așa zicînd li-se uria de
ea. Și pentru ca puterea această să nu în-
ceteze vre o dată cu desevășire, a purtat
grije în chip potrivit în Conciliul din Lateran
Inocențiu III., când a poruncit în chipul cel
mai sever, ca fiesce care creștin să se cu-
minece cel puțin la serbătórea Pascilor cu
Trupul Domnului. Dară e lucru învederat, că
porunca această s'a dat numai de silă și
ca un mijloc ultim: căci Biserica a dorit
în tot de una, ca credincioșii să se împăr-
tășescă din masa această dumnezească, de
câte ori sînt de față la sfînta liturgie. „Ar
dori preasfințitul Sinod, ca credincioșii luând
parte la fiesce care Liturgie să se cuminece
nu numai cu sentiment spiritual, ci și cu
împărtășirea sacramentală a Eucharistiei,
pentru ca așa să le vină în măsură cu atât
mai bogată rodul acestei preasfinte jertfe.”²⁾

Și mulțimea cea mai bogată a măn-
tuirii nu numai pe sama ómenilor singuratici,
ci și pe a tuturor ómenilor o cuprinde gă-
tită taina această preasfintă, întru cât este
ea Jertfa; Biserica de aceea se obișnuiesce
a o aduce neîncetat „pentru mântuirea a
tótă lumea”. Se cuvine deci, ca venerarea

¹⁾ Sess. XIII. De Euchar. c. 8.
²⁾ Conc. Trid. sess. XXII. c. 6.

și prețuirea jertfei acesteia prin silințele
unite ale celor evlavioși să se facă mai
mare; mai ales în zilele noastre e de lipsă,
să se întimple acesta. De aceea vom, ca
puterile ei cele de multe feluri să se cu-
noscă mai pe larg și să se lea mai cu de-
dinsul în socotință. — Sînt adevăruri natu-
rale, că stăpînia lui Dumnezeu Ziditoriul și
Ținătorul asupra ómenilor singuraticii și asupra
societății omenești este cea mai înaltă și
absolută, că ori ce sîntem și ori ce avem
ca singuraticii și ca societate, aceste tóte au
purces din dărnicia lui Dumnezeu, și că în
schimb avem, să dăm lui Dumnezeu și ca
Stăpînului reverința cea mai mare și ca
Binefăcătorului celui mai înalt mulțămim
cea mai mare. Cât de puțin sînt înse în
zilele noastre, carl să deprindă și să păzescă
datorințele acestea cu sfințenia convenită!
Timpul nostru arată mai mult de cât ori
care altul spirite răsărâte asupra lui Dum-
nezeu; în timpul acesta s'a întărit
adecă din nou împotriva lui Christos acel:
„Nu vom pe acesta, să împărătescă preste
noi!” (Lc. 19. 14) și acel gând blăstemat:
„Să-l perdem de pe pămîntul celor vii”
(Ier. 11. 19). Întru adevăr mulți nu zoresc
cu înverșunare așa de năvalnică nimic așa
de tare ca aceea, ca să scótă și să alunge
pe Dumnezeu din societatea civilă și așa
dară din tótă societatea omenească. Și cu
tóte că ómenii nu merg întru tóte pîna la atîta
nebunie fărădelege, totuși avem, să de-
plângem, cât de mulți sînt cuprinși de ul-
tarea marelității lui Dumnezeu și a bine-
facerilor lui și mai ales de cea a mântuirii
căștigate de Christos. Eră rîntatea ori ne-
păsarea această trebuie să o suplinescă o
căldură mai înmulțită a evlaviei comune în
venerarea Jertfei eucharistice; prin nimic
alt ceva nu se poté adecă onora Dumnezeu
mai mult, și nimic alt ceva nu poté, să-l
fie mai plăcut. Că dumnezească este jertfa,
ce se aduce; printr'însă dăm deci preasfintei
Treimi atîta onóre, câtă pretinde vrednicia
ei cea nemărginită; de o dată aducem Ta-
tălui și un dar nemărginit atît în privința
prețului, cât și în a bunei plăceri, adecă
pe cel Unul-născut al lui; așa se face, că fa-
cerii lui de bine nu-l mulțămim numai, ci-l și
răsplătim. — Și încă un însemnat folos îndoit
mai poté și trebuie să se mai dobîndescă
din jertfa această așa de mare. Se umple de
întristare sufletul, dacă socotesc, că în urma
nebăgării în samă și desprețuirii voinței lui
Dumnezeu, pe cum am zis, ce potop de
fărădelegi s'a vîrsat în tóte părțile. Preste
tot grăind neamul omeneșc pare în mare
parte a chema jos mânia cerului: cu tóte
că însă-și holda aceea de încurii rele, carea
a prins rădăciul, cuprinde deja cóptă drépta
pedepsă. Are deci, să se trezescă rîvna
credincioșilor și spre aceea, ca să se silescă
a și împăca pe Dumnezeu izbînditoriul pé-
catelor, și a și dobîndi lumii celei nefé-
ricite folosința ajutórelor lui. Eră apoi
înțelégă dînsii, că acesteia au, să se cerce
mai ales cu ajutorul Jertfei acesteia. Că
ómenii singur numai cu puterea morții

„SUVENIR DE BLAȘ”

cuprinde diferite vederi din Blaș de o frumșeță admi-
rabilă, și executate artistic.

Costă numai 1 cor.

răbdate de Christos pot, să împlinescă în chip desevărsit dările de samă datorite dreptății dumnezeesci, érá de altă parte să dobîndescă dările cele bogate ale milosteniei. Érá puterea acésta atât de a împăca cât și de a cerși a voit Christos, să fie aşezată întrégă în Eucharistie, carea nu este numai o óre care amintire deşertă și golă, ci înoirea ei cea adevărată și minunată, de și necrutată și tainică.

De altmintrea Ne-a cuprins bucurie mare, că putem să mărturisim, că în anii cești din urmă sufletele credincioșilor par a fi început, să se întărescă din nou în dragostea și închinăciunea față cu Taina Eucharistiei; și acésta întărește întru Noi sperarea unor timpuri și stări mai bune. Căci în ce chip am zis întru început, evlavia bine pricepută a introdus multe și felurite lucruri de acestea, mai ales sodalități cu menirea saú de a mări strălucirea riturilor Eucharistiei, saú de a venera ziua și noptea neîncetat preasfînta Taină saú spre a repara ocările și hulirile, ce i-s'au făcut. Dară cu atâta nu ne este lertat, să Ne îndestulim nici Noi și nici voi, Venerabili Frați; căci cu mult mai multe restaú saú a se înainta saú a se începe, pentru ca darul acesta, carele este cel mai dumnezeesc, să fie înconjurat de lumină și onóre mai mare, și taina acésta așa de mare să se onoreze cu un cult cât se póte de vrednic chiar și din partea acelora, cari deprind datorințele religiei creștine. De aceea lucrările începute aú, să se zorească din zi în zi tot mai cu de-adinsul; instituțiile cele vechi, pe unde póte vor fi ieșit din us, să se reinvieze, pe cum sînt sodalitățile eucharistice, rugăciunile, ce se fac espusă fiind spre închinare preasfînta Taină, procesiunile serbătorești și strălucite, închinăciunile evlavióse înaintea sîntelor racle și alte lucruri sînte și preafolositoare de felul acesta; afară de aceea aú, să se întreprindă tóte, cele ce sfătuesc cuminția și evlavia în lucrul acesta. Dară mai ales spre aceea are, să se îndrepte silința, ca să se reinvieze la popórele catolice pretudindenia désa împărtășire cu sfînta Eucharistie. Spre acésta îndemná pilda Bisericii străvechi, carea o am amintit mai la deal, hotărîrile Sinódelor, auctoritatea Părinților și a bărbaților celor mai sfinți din

tóte timpurile; căci sufletul are lipsă a dese ori de mîncarea sa în tocmal ca și trupul; érá nutremitul cel mai dátătoriu de viață îl imbie preasfînta Eucharistie. Aú deci, să se stirpescă cu desevărsire párerile cele preocupate ale împotrivorilor, temerile cele deserte ale multora, scusele cele frumoase sunátore de a se reținé de la cuminecáturá; este adecă vorbă despre lucrul acela, ca și care nu este altul mai folositoriu poporului credincios atît spre a scápa viața de grijile cele neliniștite ale lucrurilor celor trecátore, cât și spre a redeștepta și spre a pázi cu statornicie spiritele creștine. În lucrul acesta a bună samă cea mai mare însemnătate o vor avé îndemnările și pildele ómenilor din clasele cele mai de frunte, dară mai ales rivna și silința clerului. Căci preoții, cărora le-a încredințat Christos Róscumpératoriul slujba de a serváși și împărți tainele Trupului și Sîngelui saú, onórea acésta preafaltă, carea o aú primit, întru adevér nu pot, să o răsplátescă prin nimica mai bine ca prin aceea, că din tóte puterile înaintéază gloria Lui cea eucharistică și ascultând de dorințele Inimii lui celei preasfînte invită și duc sufletele ómenilor la isvórele cele mántuitoare ale Tainei și Jertfei acesteia celei așa de mari.

În acest chip, fie, ceea ce dorim nespus de tare, ca ródele cele alese ale Eucharistiei să se facă zilnic tot mai bogate, crescînd în chip fericit credința, sperarea, dragostea și în sfârșit tóte virtuțile creștinesc, și acésta și spre însănătoșarea și folosul societății civile; fie, ca să se vedéscă din ce în ce tot mai tare sfaturile dragostii și proniei lui Dumnezeu, carele a rinduit pentru tot de una o taină ca acésta „pentru viața lumii“.

Și întăriti fiind în sperarea lucrurilor acestora, Venerabili Frați, ca dovadă bună a darurilor celor dumnezeesci și a dragostii Nóstre, vé împărtășim cu iubire și voué fiesce căruia și clerului și poporului vostru binecuvîntarea Apostoléscă.

Dat în Roma la Sfîntul Petru în 28 Maiú în preserbarea serbátorei Trupului lui Christos, anul 1902 al Pontificatului Nostru anul al dóuă zeci și cincilea.

Leo PP. XIII.

Corespondințe.

DE LA ȘIȘEȘTI.

La 6 crt. s'au început în parochia Șisești un curs de exerciții spirituale pentru edificarea și întărirea sentimentului religios între credincioși.

Programul acestor exerciții, aprobate de Preaveneratul Ordinariat diecesan de Gherla, a fost următorul:

I. Iulie la 5 óre sara, invocarea Spiritului sfînt. Predica I. despre însemnătatea și despre natura misiunilor populare. Cântarea Onoratului Paraclis, esaminarea saú cercetarea conștiinței

II. În 7 Iulie fiind zi de serbátore, utrenie și liturgie, după s. liturgie predica 2-a: Despre scopul saú destinațiunea omului pe pămînt.

În órele postmeridiane inserat ca de regulă, după inserat predica 3. Despre păcat. Cântarea onoratului Paraclis. Cercetarea conștiinței. Mărturisiri.

III. De la 6 óre dimineața: utrenie și s. liturgie. După s. liturgie predica 4. Despre mórte.

La 12 óre din zi vizită la Preasfîntul sacrament al eucharistiei și la Maica sfîntă.

Catecheză: despre rugăciuni. La 6 óre inseratul. După inserat: predica 5. Despre județ. Cântarea On. Paraclis. Cercetarea conștiinței. Mărturisiri.

IV. În 9 Iulie de la 6 óre dimineața: utrenia și s. liturgie. După s. liturgie. Predica 6. Despre iad. La 12 óre vizita, ca mai sus. Catecheză: Despre datorințele familiei creștine. La 6 óre d. a. 1-a procesiune de penitînță în jurul bisericii. Inseratul. După inserat: Predica 7. Despre Raiú saú Paradis. Cântarea On. Paraclis. Cercetarea conștiinței. Mărturisiri.

FEUILLETON.

SFÎNTUL PETRU.

La serbarea sfîntului Apostol Petru și Pavel gândul nostru sbóră la Roma, unde pe Ianicul, Capul Apostolilor a întărit cu vérsarea sîngelui misiunea sa apostolică și a confirmat cu martirul saú acelea adevéruri — cari aúzite de pe buzele Mántuitorului, le-a lătit și învățat în tótă lumea, dar mai virtos în Roma. La Roma și cu deosebire la biserica Vaticană ne dorim noi — unde să păstrézá și venerézá móștele Sfîntului Petru.

Petru a fost acela, pe care l'a ales Isus Christos, nu numai de apostol al saú, ci l'a făcut și Capul bisericii sale: *Tu ești Petru, și pe acésta pîtră îmi voi zidi biserica mea* — declarându-l învățător infalibil al adevérului și depositar credincios a poruncilor eterne. În sfîntul Petru se concentrează destinele lumii, adevératul progres al veacurilor și bineînțelése civilizațiune a popórelor. La ridicarea vócei sale — fiind că era vócea lui Dumnezeu. *Crucea* — ce Judeii și Păgânii o numiră *nebunie și scandal* — se strămută într'o catedră atît de imperioasă și suverană, încât résturnă păgânătatea, nimici superstițiunea, renoi lumea de la o

marginé până la cealaltă, și făcu ca Roma să fie atotputernică, universală, eternă.

Abatele Rohrbacher cu multă înțelepciune scrisă în Istoria Universală a bisericii catolice: *Imperiul roman era — așa zicînd — un model de pămînt, în care trebuia să se arunce un imperiú într'adevér etern, un imperiú spiritual și divin. . .*

Sfîntul Petru — réstignit pe Ianicul — vestesce la tótă lumea triumful promis de Christos din înălțimea Golgotei, conserve pentru Roma imperiul lumii. *Gioberti* aplicînd Romei creștine vorba lui Plutarch: *Roma este ancora lumii păgâne* — după ce o numesce *ancora creștinismului* — scrie: *Roma reprezintă tot aceeași în privința religiei: puterea, pîncipiile, stabilitatea, conservarea, imanența, continuitatea, centrul, baza, supremația . . . necesarul, absolutul.* — Strălucit și glorios este mormîntul aceluia căruia după ce i-a zis Isus Christos: *Tie îți voi da cheile împărăției cerurilor* — a adaus și asigurarea, că porțile iadului nu-l vor învinge. — Glorios e și mormîntul aceluia, care n'a fost nimicit nici de torențele ruinător al revoluțiunilor, nici de diferitele vicisitudini ale veacurilor, n'a dispărut cum dispărură dinastiile și regate — fiind că a trăit în succesorii saú, trăesce în marele Pontifice Leo XIII. și va trái în Papii de la Roma până la sfîrșitul veacurilor, de óre ce Christos a zis cătră Apostolii saú — și din aceea în mod deosebit sfîntului Petru: *Étă eú cu voi sînt, în tóte zilele, până la sfîrșitul veacurilor.* Glorios e mormîntul sfîntului Petru, pentru că catoliciei din tótă lumea — începînd din celea dintăiú veacuri — algerară la Roma — mor-

mîntul sfîntului Petru — ca să se inspire acolo, ca la isvorul credinței, sfințeniei și al eroismului. Nu e deci mirare, că și în zilele noastre penumérate perigrinajii alérgă la Roma din tóte părțile lumii, se prostern în grandioasa biserică la mormîntul sfîntului Petru, pentru ca spirit drept să-și înoléscă întru cele din lăuntru ale sale și să-și întărescă sufletul în învățăturile în puterea și în forța, ce învinge și îmblânzesc ori ce și tóte puterile iadului.

De vei întreba vre-un grup de peregrini, cari călătoresc spre Roma: *Unde mergeți? Îți vor răspunde; Mergem în sfînta Cetate, mergem să ne rugăm la mormîntul Capului Apostolilor: orgoliul nostru și al fraților, pe cari i-am lăsat acasă. iubirea, bucuria și veseliea noastră este, ca să ne binecuvînte sfîntul Părinte.*

Inimicii bisericii insultă în tot chipul mormîntul sfîntului Petru, și ca pe vremea lui Caligula și a lui Domitian zic și acum: *Biserica lui Petru și-a trăit viața, superstițiunea s'a sfîrșit, e gata cu catholicismul.*

Dar zădarnice și meschine sunt afirmările și întipuirile acestor descreerați! Mormîntul, scaunul sfîntului Petru e nerésturnat — după nouésprezece veacuri — ca și în ziua cea dintăiú; biserica e tinérá, ca și în cel dintăiú moment a fundarei sale; ca și în cele dintăiú veacuri ca și în evul mediú și așa va fi și de acum înainte! În jurul acestui mormînt nu se simțesce suflarea rece a mormînt, ci puternica inspirație a adevérului și spiritul dátătoriu de viață. *Idolii veacului* — scrise Bacon — se vor

V. În 10 Iulie la 6 ore dimineața utrenie și s. liturgie. După s. liturgie predica. 8. Despre patimile Domnului Nostru Isus Christos. La 12. ore, vizită ca mai sus Catecheză: Despre sfința mărturisire. La 6 ore sara: a 2-a procesiune de penitență în jurul bisericii. Inseratul. După inserat. Predica a 9. Despre mărta Domnului Nostru Isus Christos. Cântarea On. Paraclis. Cercetarea conștiinței. Mărturisiri.

VI. În 11 Iulie la 6 ore dimineața: utrenie și s. liturgie. După s. liturgie Predica 10. despre fiul rătăcit. La 12 ore vizita la Preasfântul sacrament al Eucharistiei și la Maica sfință. Catecheză: Despre s. cuminecătura. La 6 ore: 3-a procesiune de penitență în jurul bisericii. Inseratul cu Litie. După inserat: Predica 11. Despre înviere. Cântarea Onoratului Paraclis. Cercetarea conștiinței. Primirea mărturisirilor generale.

VII. În 12 Iulie la 6 ore dim. utrenie și s. liturgie. După s. Evanghelie. predica 12-a: Fericirea de a fi în s. Biserică catolică, sub sentul Ss. Apostoli Petru și Pavel. Comuniune generală. Cuvînt de mulțumită și închierea misiunilor populare prin Dextologia cea mare.

Esercițiile acestea, ținute de parochul Șişescilor, distinsul preot Dr. Vasile Lucaciū, a atras o mulțime de credincioși. Sperăm să publicăm în numărul următor o dare de samă mai amănunțită.

La 12 Iulie n. va fi srbătoare jubilară în onoarea Sfințil Sale a Pontificelui Leo XIII. cu următorul program:

I. După s. liturgie trecere procesională din Biserică în pavilionul împodobit.

II. Discurs festiv despre însemnătatea zilei. Viața și activitatea gloriosului nostru Pontifice Leo XIII. de parochul local.

III. Poporul credincios și tinerimea de ambe sexele încununază srbătoresce icona frumoasă a gloriosului Pontifice Leo XIII. rostindu-se cuvîntări ocazionale: 1.

schimba, pentru ca să dee loc la alți Idoli din alt veac, — dar adevărul și nemurirea sînt garantate de Catedra și de mormîntul sfințului Petru.

Între noi, puțin vor fi aceia, cari au avut fericirea de a se ruga la mormîntul sfințului Petru, în sfința Cetate, deși pe noi ar trebui să ne atragă falnica Romă mai mult, ca pe ori care alt popor — căci e Maica noastră, e leagănul originii, religioase și culturale noastre naționale, tot ce avem bun — Romei avem de a-i mulțumi; pentru aceea înseamnă gîndul nostru întru rugăciune către sfințul Petru, Capul Bisericii lui Christos, și să-i cerem, să împrăștie întunecul nesciinței și rătăcii din lume, să lumineze mintea celor ce nu se află în adevărata biserică a lui Isus Christos, — să-l rugăm, ca să asiste cu tărie legitimumul său succesori — admirabilului Leon XIII pentru ca să ajungă a saluta triumful bisericii catolice, să-l rugăm să sdrăbescă toate erorile și învingînd pe toți inimicii bisericii, să formeze o turmă și un păstoriu.

Dr. Victor Bojor.

prin junele: Ioan Abriham. 2. prin feciără: Maria Chintă.

IV. Cuvînt de închiere, rostit de parochul local, cu aclamarea „La mulți ani“ a gloriosului nostru Pontifice Leo XIII.

La acesta serbare vor fi invitate și auctoritățile administrative comitatense și locale.

Dr. V. Lucaciū.

Controla în școlile populare și încă ceva.

(Fine.)

Dar nu e locul, nici timpul, ba nici nu sînt eu în stare de a înșira tot ce e de dorit, a-se face din partea unei controle, așa cum mi-o imaginez eu; ci acestea le-am înșirat, ca barēm în liniamente principale să vadă, că ce controlă ar fi de instituit.

Instituirea unui organism de suprainspecție și de controlă, așa pe cum e proiectat în corespondența din Nrul 3, nu e deplin eficace. E drept, că un inspectorat scolaric salarizat, liber de alte agende administrative, provădit cu birou și personal separat, ca atare ar putea mai ușor și mai bine inspecționa învățămîntul și controla organele subalterne mijlocitōre. Dar dacă acestea n'au capabilitatea necesară, cum cu dreptul se susține în corespondența din Nrul 3, atunci ori ce suprainspecție devine iluzorie și doritele rezultate nerealisabile. Căci nu suprainspecția unui inspectorat, sau a unui protopop, fiă acestia ori cît de chemați, ci, trebuie să se recunoască, că numai inspecția și controla nemijlocită deprinsă neîncetat, așa zicînd zilnic, de care e capace singur purtătorul oficiului parochial, pōte face destul acceptărilor. Deci dacă dorim a pune învățămîntul popular pe calea progresului real, amăsurat sacrificiilor prestate de popor, pe lângă inspectoratul contemplat, avem lipsă nelucunjurată nu numai de protopop deplin calificat și zeloși față de învățămînt, ci mai mult de parochi capabili, cari sub devisa: împărăția lui Dumnezeu se silesc și numai silitorii o apucă, cu tot respectul și tot de una să fie în stare a conduce învățămîntul spre ținta aspirațiilor bisericesci-naționale. Acesta înse după organizarea noastră de azi, fiind cu neputință, mai întâiu e lipsă de o reorganizare a parochiilor.

Acest lucru li-s'ar vedea pōte unora ca o idee nostimă, altora cutezată și multora, în vederea așa numitelor bine pricepute împrejurări și interese mai înalte, nerealisabile, dar numai la părere.

Se scie că timpul edifică și dărimă și el institue și desființază, el străfōrmă și înoiesce s'au mai la înțeles: tempora mutantur et nos mutamur in illis. Acestui principiu se acomodează toate lucrurile din lume și acțiunile vieții omenești, la din contră urmările numai regreta se pot. Acum, după ce în patria noastră, învățămîntul popular e lăsat în grigea confesiunilor, că la noi în străfōrmarea după timp a organismului scolaric, s'a pucea tot de una amăsurat principiumul de mai sus ori nu, nice neg, nice afirm. Destul e a constata, că cum a fost, fără compromiterea întregului nostru viitor bisericesc național, nu mai pōte fi, ci

trebuie să cugetăm serios la o reorganizare a parochiilor, nu numai din punct de vedere al învățămîntului, ci și din altul și anume:

Înainte de acesta cu mulți ani, în o corespondință, tot în colōnele prețuitei foii „Unirea“, publicată din bunăvoință veneratei redacțiuni de atunci, am mai sulevat această idee, în cestiunea îmbunătățirii stării materială a preoțimeii. Acum cestiunea învățămîntului popular me face să revin asupra-î; pentru că ori cît de diferite sînt ele, după modesta mea părere, se pot rezolvi ambele pe una și aceeași cale.

Noi cu deosebire de 10 ani încōce, în loc să ne consolidăm în lăuntru prin o disciplină ore care, și se propășim dezvoltând, pe zi ce trece, zel și activitate, din contră, enervați, ca să nu zic, că demoralizați de tot, ca și cînd din o viață plină de îmbelșugare, am fi ajuns de odată în cea mai mare miserie, nu scim de cît, bătînd de la ușă la ușă, să cerșim pîne, lăsându-ne, ca în munca cîmpului, cu adevărat paraginuit, ceavem să-l facem roditoriu, prin educarea și instruirea poporului, să fim manevrați, ca cei ce flămîndi fiind, nu le mai trebuie biserică, nu școlă, nu națiune, nici patrie, ci cu tot prețul numai pîne. Și pentru ce?!

Avem parochii de 2—300, de 7—800, de 1000—1500 suflere, câte-va și mai mari: cari tōte sînt păstorite în particular de persoane, pe cît de deosebite în calificațiune, pe atîta de asemenea în pozițiune. E drept, că a îndeplini funcțiunile sacre după prescripțiile rituale, depuse la înțeles în cărți, pot atît unii, cît și cei alaiți; dar chemarea unui paroch, azi nu se pōte mărșini numai aci. Tempora mutantur: a trecut timpul, în care spre moralizarea poporului și ținerea lui în credință am avut la îndemână și în putință numai tonul armonios, căruia nu-i detrag nici eu din vrednicie. Fără să insist mai mult asupra acestui obiect, me provoc de o parte, numai la celea afirmate în corespondința din Nrul 2, că între purtătorii oficiilor parochiale sîntem mulți, cari nu numai nu avem voie, dar n'avem nici capabilitatea a conduce învățămîntul popular, după cum cer interesele noastre; ér de altă parte, la împrejurarea, că cei cari amăsurat calificațiunii, avînd parochiile celea mai mici și mai puțin proventuōse, sub titlu, că toți sîntem unul ca unul parochi, strigăm mai mult și mai tare după pîne. În cît dovedesce acest lucru organizare și disciplină las la aprețierea celor chemați. Cu atît mai tare, sciindu-se și aceea, că chiar acest contrast se folosece ca un mijloc — cum se vede destul de eficace — spre a ne unifica în o biserică fără Dumnezeu și în o națiune, care nu se pōte caracteriza.

Spre delăturarea acestui rēu dublu — neglijarea învățămîntului și umblarea după pîne — părerea mea ar fi, ca să se reducă numărul parochiilor pînă la numărul de cîți parochi deplin calificați și capabili a promova tōte interesele bisericesci, am pută dispune.

Sciū că avem multe parochii recte grupuri de credincioși, cari ori cît de mici, cu nici un preț n'ar vrē să se lipsescă de părintele lor sufletesc local; după ce comunele sînt unele mai depărtate de cît altele de către altă, nici eu doresc să fie lipsiți de acesta mîngăiere, ci din contră a li-se mijloci o păstorie, care să fie tot

de una și în totă privința adevărată. Ceea ce s'ar putea dacă ast. fel de grupuri, sub titlu de capelanii cu capelanii locali, s'ar pune sub supravegherea și conducerea unui paroh probat din apropiere, care pe lângă un onorariu anual, nu chiar mare, fără ceva scădere a credincioșilor din parohia sa, cel puțin odată pe lună, ar putea vizita capelaniile, controlând moralitatea publică, administrarea averilor bisericesci, care încă lasă mult de dorit și învătămintul; pe această cale cu mult mai bine de cât cu protopopii și vizitatorii scolastici s'ar putea mijloci bunăstarea spirituală și materială a credincioșilor, de o parte, și de alta, onorările ce li s'ar da ar contribui la bunăstarea materială a celor mai demni parohi, fără să fie lipsiți capelanii de ceea ce li-se cuvine lor după alor capacități și calificațiune. Dar nu numai atât, ci pe această cale s'ar deschide și un câmp de emulațiune. Atât pentru capelanii, cât și pentru parohii, care pe calea progresului dovedit ar putea ajunge la beneficii din ce în ce mai proventuose și mai comode, pe cum și la oficii mai înalte, respective la protopopii, cari ar rămâne ne-străformate.

Ba, dacă e vorba să mai zic ceva, de o parte, tot pe calea această mi-se pare, a putea ajunge mai ușor și la înființarea unui fond de salarizare; și de alta s'ar crea o atare stare de lucruri, după care guvernul civil n'ar mai putea continua anomalia, nici ar fi atât de ușor a remunera, nu pe cei mai demni preoți, ci pe cei mai agreeți a-și, cum în dauna intereselor noastre bisericesci-scolastice o face azi sub firma sărăciei.

În cât voi fi înțeles sau nu și de alți contrași preoți, nu știu, în credința înse, că numai binele public își zace la inimă sâmnenez

Alexandru Bărbulescu
paroh gr. cat.

Raport general,

despre starea și activitatea societății de lectură „Inocențiu Micu Clain“ a teologilor din Blaș pe anul 1901/902.

A) Partea generală.

Onorată societate!

Avem onoare a prezenta în celea următoare un raport despre activitatea soc. de lectură „I. M. Clain“ în decursul anului scol. 1901/902 și a-l preda judecării membrilor și a publicului românesc.

Membrii soc. — înțeleg pe cei ordinari nu pot fi de cât ascultătorii facultății teologice din Sem. rom. gr. cat. din Blaș. Aceștia toți, cu puține excepțiuni, terminând cursul de patru ani, leau asupra-și sarcina de părinți sufletesci, având chemarea de a conduce poporul pe calea adevărului și a virtuții. Cât de greu și cu ce mare responsabilitate e împreună oficiul acesta! Viitorul unui popor întreg atâră de la prudența și capacitatea lor de a-l conduce. — Fericit e poporul, care poate număra între preoții săi cât mai multe persoane de caracter nobil, câți mai mulți bărbați conști de chemarea lor. Ca preoții să-și poată îndeplini

bine și conștiincios acest sublim oficiu și sfântă chemare, e de lipsă și trebuie să fie cu multă știință; inima și mintea lor să fie cultivate în cea mai bună direcție. Că e neapărat de lipsă știința pentru un preot ne-o spune prorocul Malachie c. 2. v. 7. „Buzele preotului vor păzi știința și legea vor cerea din rostul lui“; și vorbele scripturii: „Așa se luminează lumina voastră înaintea oamenilor, că vădând oamenii faptele voastre celea bune, să preamărescă pe tatăl vostru cel din ceruri“, arată că preotul în purtare și vorbe, pe cum și în totă ținuta lui, să fie pildă vie pentru toți.

Spre ajungerea acestui scop — așa de necesar pentru un păstor sufletesc — s'a înființat această societate. E drept, că întru începuturile ei dispunea de foarte puține mijloce, dară din an în an acestea s'au înmulțit, așa în cât astăzi — după cum Vă veți convinge din celea următoare — dispune și îi stă în îndemână destule mijloce, prin cari membrii să i-se poată perfecționa, câștigându-și știința și cultura, de cari vor avea lipsă afară în via Domnului, ca apărători de turmă și conducători de neam.

* * *

O datorință sfântă ne-am împlinit față de patronul societății prin aceea, că în anul curent am decretat a se pune basă unui fond, din care cu timpul să se ridice monument episcopului „Inoc. M. Clain“. — La această ne obliga pietatea față de acest mare bărbat, începătorul luptelor noastre naționale, carele întrăgă viața n'a trăit de cât pentru idealurile isvorite din iubirea de neam și biserică. Istoria nu ne poate arăta nici un bărbat înaintea lui Inocențiu, care să fi îndrăznit a-și ridica glasul pentru drepturile unei națiuni întregi, maltractate și batjocorite de cele alalte națiuni conlocuitoare, îmbuibate în drepturi și privilegii. Inoc. Clain e făptuitorul programului de luptă pentru a cărui realizare s'au luptat toți românii de la el în coce.

El e întemeietorul Blașului și a institutelor culturale existente în el, din cari au eșit mulțime mare de bărbați distinși spre lauda și fericirea poporului românesc. — Avându-le acestea în vedere să cade deci, ca memoria acestui bărbat să se eternizeze. Să cuvine, să ne arătăm stima și iubirea noastră față de acest ilustru arhiepiscop, ridicându-i monument vrednic de faptele și activitatea lui, care prin secolii să vecuiescă și să bucine tuturor generațiilor viitoare lupta, ce a purtat-o pentru neam și biserică.

Antecesorii nostri când l'au ales de patron al soc. ca ereditate implicite ne-au lăsat și aceea, ca prin vre-o faptă demnă să eternisăm pe acest mare bărbat. Soc. n'a aflat nimic mai potrivit spre eternizarea amintirii lui Clain, ca ridicarea unui monument în piața Blașului.

Când s'a făcut această propunere în prima ședință ordinară fără păreche în analele noastre, toți membrii au salutat-o și primit-o cu bucurie și entuziasm, obligându-se că pentru monument în tot anul să țină două serate literare musicale, a căror scop și venit să fie exclusiv numai pentru fondul respectiv. Tot pentru augmentarea fondului au votat și 30% din venitul anual al soc.

Serata lit. mus. în care am pășit în public cu idea monumentului s'a și ținut

în 26 Ian. 1902 în sala de gimnastică din loc. Întrăgă elita Blașului și jur a participat la această serată, ce a aranjat-o soc. noastră, prima serată cu taxă de intrare. Punctele din program au fost executate cât se poate mai bine. — O adevărată senzație a produs în publicul ascultător, marșul de Wagner: „Sub pajura dăplă“ executat de corul soc. noastre sub conducerea Dlui A. Popovici, teol. an. III. Punctul culminant al seratei a fost „Cuvintul festiv“ rostit de Dl Eug. P. Păcurar, teol. an. III, prin care se lansăză întâia oră în public idea, de a se ridica monument episcopului martir „I. Inocențiu Clain“. De altcum întreg succesul seratei a fost apretiat încă atunci imediat destul de favorabil din partea ziarelor „Unirea“, „Tribuna“, „Gazeta Trans.“ și „Libertatea“. — Ne ținem de datorință a aminti, că deși publicul nu s'a așteptat ca noi chiar atunci să ieșim în public cu idea monumentului și deși taxa a fost de tot bagatelă (60 fil. de persoană) totuși s'a adunat suma — la care noi nu ne așteptam — de 154 cor.

Acestea is bune și frumoase, dară ca să face remarcabil pentru nemuritorul „Inocențiu“ puterile noastre pe lângă toate stăruirile ce le facem și le vom face și viitor, nu sînt de ajuns pentru sevârșirea operei începute, de aceea vom fi necesități atunci când de la forurile superioare vom fi concediați, să facem colecte publice — a recurge și la sprijinul on. public, ca după cât îi vor concede împrejurările să contribuie la opul început deja.

A doua serată din mai multe împrejurări nefavorabile nu s'a putut ține, dară credem ea pe viitor urmașii nostri vor fi mai norocoși și o vor ține-o.

Propășirea pe terenul literar a fost ținta de căpetenie, pe care cu sirguintă am urmat-o. De altcum însuși scopul pentru care s'a înființat soc. ne impune așa ceva.

Trebuie să ne deprindem, și noi și să facem cât mai multă literatură și mai multă știință, spre a putea sta pe nivelul pretins de circumstanțele sociale. Am esperiat, că puținul interes ce să dă direcției literare în societatea noastră de lectură, provine din monotonia și mulțimea șed. adm. din care causă numărul acelor s'a redus încă în anul trecut și s'a pus mai mare pond pe șed. lit. ca ast. fel să ne putem apropia mai tare de realizarea scopului: mai multă literatură și mai puțină administrație.

E drept, că numărul lucrărilor din anul curent nu e mare, dar acelea considerate din ori ce punct de vedere, ne prezintă pe autorii lor ca pe niște tineri ce n'au risipit talentul lor încredințat și s'au știut folosi atât din cunoștințele din trecut, pe cum și de mijlocele ce le pune soc. noastre la dispoziția membrilor săi. Din întrăgă activitatea literară a anului expirat transpiră o judecată sănătoasă, o serioșitate profundă, un zel de muncă necesar unor tineri ce să pregătesc la oficiul cel greu și împreunat cu atâtă responsabilitate al preoției. Diligența ce au pus-o întru scrutarea isvórelor de lipsă spre limpezirea diferitelor cest., pe cum și munca fără pregăt ridica și mai mult valoarea acelor.

În specie mare parte din operate tracteză teme din diferitele discipline teologice dilucidând diverse chestiuni de interes.

Demn de relevat e faptul, că s'au ivit și lucrări, cari au însemnatate practică, tractând chestiuni de actualitate, cari îl privesc mai de aproape pe un preot fie ca factor în societate, fie ca educător al poporului. Serioasă activitate s'a dezvoltat și în alte direcții. Avem cercetări făcute asupra celei mai înalte instituții culturale a poporului român, asupra Academiei române; un studiu foarte bine lucrat despre poezia populară, care ca o creațiune a poporului poartă în sine timbrul locului și psihicul ce a produs-o. Nici beletristica n'a fost neglăsată cu totul, din contra frumoase povești și poezii drăguțe au împetritat programul șed. noastre literare.

Mai puțin pond s'a pus pe arta oratorică, cu toate că în viață vom avea tare multă lipsă de ea.

Doliul societății.

Anul de-a rândul au trecut fără ca societatea noastră să alba ceva pierdere în membrii săi, și fără ca o lacrimă să verse. În anul acesta cu durere trebuie să se constate, că societatea noastră a avut o întreită pierdere.

Era primăvara... totul începea a se bucura și a se veseli sub binefăcătoarele raze ale soarelui, când ne sosesce scirea că un tânăr membru ordinar George Ivan, teol. an. I. abia în primăvara vieții se stinse...

Cu durerea în inimă i-a făcut societatea cel din urmă onor, când la înmormintarea acestui tânăr membru, deși murise de parte la casa părintească în Bozias, totuși a participat și a luat cel din urmă adio a treia parte din membrii.

Încă ne era vie, darerea acesta când o a doua lovitură ajunse societatea. În 1. Iunie sosi scirea, că Escelența Sa Michail Pavel, membru fondator nu mai este între cei vii... Sara președintele a conchemat o ședință extraordinară, în care cu o sinceră emoțiune a adus la cunoștință pierderea ce a suferit-o societatea prin mărtașă acestui vrednic și neîntrecut membru...

Abia se închise ședința... când o altă scire sosi tot atât de durerosă, ca și cele alalte. Rsm. Basiliu Raț, membru fondator adormise în Domnul. O altă șed. estrord. s'a conchemat, luându-se act și despre pierderea acestui valoros membru. Dormiți, dormiți în pace! E'tă pentru ce am deschis această rubrică.

(Va urma.)

Concurs de primire

în Seminarul junimeii române
gr. cat. stud. din Blaș.

1. Părinții, cari voiesc să-și așeze băieții pe an. scol. 1902/1903 în seminarul junimeii române greco-catolice de la gimnaziul superior gr. cat. din Blaș, prin acesta sint avisați, că termenul concursului de primire este 15 August st. n. a. Cererile de primire (se primesc numai gimnaziști) sint a se adresa Prea Veneratului Consistor Mitropolitan din Blaș, și ce privesc pe băieții, cari în anul scol. trecut, nu au fost elevi ai Seminarului junimeii, au să fie instruite cu *estras de botez, testimoniū de pe anul scol. trecut și atestat de vaccinare.* În cerere, părinții sau

ingrijitorii, au să-și însemne locuința și posta ultimă cu acurateță și să declare, că *cunosc deplin toate condițiunile și se obligă a le împlini pe toate. Ca rezoluțiunile să se potă espeda francate, pelenții sint rugați să alăture marcele postale de lipsă.*

2. Pentru elevi sint a se plăti: 8 cor. taxă de înscriere, 240 cor. pentru cuartir, vîpt, luminat, încălțit, spălat și în cas de lipsă medic și medicină, 2 cor. taxă de scaldă, 6 cor. taxă pentru scrobitul rufelor, așa dară cu totul 256 cor. la an. Taxa de înscriere, de scaldă și de scrobit are să se plătescă totă de o dată cu ocaziunea înscrierii, suma de 240 cor. în 2 respective 4 rate anticipative, ast fel că în 1 Septembrie cu ocaziunea prezentării sint a se plăti cel puțin 76 cor. respective 70 cor. În cas de 2 rate, rata a 2-a se va plăti în 1 Februar, în cas de 4 rate, rata a 2-a se va plăti în 15 Novembre, rata a 3-a în 1 Februar, rata a 4-a în 15 April. Sumele aceste sint atât de mici, în cât numai primindu-le regulat și anticipative se potă satisface atător trebuințe, câte sint cu susținerea și îngrijirea elevilor. Alt fel rectorul va fi silit să dimită pe elevii, ai căror părinți sau îngrijitori nu-și vor solvi ratele la timpul său.

3. Elevii vor avé să aducă cu sine:

- 4 părechi de schimburi de pânză sau de giolgiu bune;
- cel puțin 4 batiste;
- 2 părechi de încălțăminte și cel puțin 4 părechi de ciorapi sau de obiele;
- 1 saltea (sac de paie) și 2 lipidee (cearceafuri) de pus pe saltea;
- 2 perini și 4 fețe (de perini);
- 1 țol sau plapomă și 2 lipidee de plapomă;
- 2 lipidee albe de giolgiu pentru coperirea patului (de lână și colorate nu sint bune, căci nu se potă ajunge la uniformitate);
- 1 cuțit, 1 furcuță, 1 lingură de metal, 1 păhar și cel puțin 3 servete;
- 1 perie de vesminte și 3 pentru încălțăminte;
- cel puțin 3 ștergare și 2 pepteni unul des și unul rar.

4. Elevii vor avé provisiunea întregă și anume:

- Locuință în sale mari, sănătoșe, luminoșe și provezute cu toate cele de lipsă;
- Vîpt întreg adecă dejun, prânz și cină.

La dejun vor avé lapte cald cu pâne, la prânz 2—3 feluri de mîncări, la cină 1—2 feluri. La prânz în zile de dulce va fi: supă de carne, carne cu sos și mîncare grósă cu carne, eventual zamă acră cu carne și mîncare grósă cu carne sau friptură cu garnitură, ér în zile de post supă de legume și mîncare grósă, ori apoi mîncare grósă de legume și mîncări făcute cu brînză, lapte sau ouă. La cină în zile de dulce va fi friptură sau mîncare grósă cu carne, în zile de post mîncări făcute cu lapte, brînză sau ouă.

- Spălatul, eventual și scrobitul rufelor
- Luminatul în timpul recerut;
- Încălțitul în timp de iarnă;
- În cas de lipsă medic. medicină și îngrijirea de lipsă;
- Scaldă caldă în timpul iernii, amésurat prescrișelor igienii;

Afară de aceea superioritatea se va îngriji, ca elevii pe lângă controla de lipsă să fie ajutorați în studiere,

5. Părinții în decursul anului scol, să nu trimită la adresa sau la mâna elevilor bani, ci banii să vină la adresa superiorității, carea se va îngriji, să le procure recușitele de școlă, cărțile și cele alalte ce le sint de lipsă. Asemenea nici mîncări să nu le trimită, căci seminarul îi prevede cu cele de lipsă. *Mîncările, ce părinții cu toate aceste le-ar trimite fiilor sei, se vor împărți între toți elevii, în cas de cantitate mai mică între conșcolarii respectivului sau respectivilor elevi.*

6. Părinții sint avisați, că pentru eventuale stricăciuni, făcute de fiil lor, sint răspundători, avënd să le rebonifice. De sine

să înțelege, că pentru lucrurile și obiectele, ce se strică prin folosire, fără vina elevilor, nu se va cere nici o desdăunare.

7. Elevii se vor prezenta în 1 Sept. st. n. înainte superiorității, însoțiți de părinții sau îngrijitorii lor, unde aceștia vor plăti taxele de lipsă și vor da în samă obiectele și lucrurile elevilor și li-se va designa mobilierul destinat spre folosința elevilor.

Blaș în 11 Iunie 1902.

Emiliu Vioță

rector al Seminarului jun.
române gr. cat. stud.
din Blaș.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu, Curatorul bisericesc din Roșia-de-Secaș, distr. Blaș, aduce mulțumitele sale Dnei Elena Pop n. Oltean din Cergăul-mic, pentru darul de 10 cor. dat stei bisericii. Dumnezeu să-l răsplătescă!

Din Arhidieceșă. Miercuri au fost făcuți lectori clericii Ioan Bălan, ascult. de teologie, Budapesta și Ioan Pașcariu ér de diacon și prof. Dr. Elie Dăianu și Nonic Rus, cler. abs. Măne, în sêrbătorea Sșilor Apostoli, cei doi din urmă vor fi chirotoniți întru preoți.

Din diecesa de Lugos. Rsmul Benjamin Densușan, fiind absolvat de la postul de director al Casei centrale diecesane, în loc-ul a fost numit Rsmul Ioan Boros, până aici casariu, ér acest oficiu a fost ocupat de Rsmul Nicolau Nestor. — Concurs: Pentru anul scolastic 1902/3 să escrie concurs public cu termen până la 8 August st. n. 1902 la următoarele stipendii: a) stipendii teologice; b) stipendii preparandiale, și anume: 2 stipendii à 210 cor. pentru Oradea-mare și alte stipendii de câte 100—120 cor.; c) stipendii gimnaziiale din fondul Rudolfian, din fundațiunea Nicolae Braia și din fundațiunea Iova Popovici. Recurenții la aceste stipendii pot fi numai tineri români greco-catolici, și au să-și subșternă recuzele lor la acest Ordinariat pe calea oficiului protopopesc districtual, instruându-le cu documentele de lipsă.

Masa studenților. Au mai încurs, de la Dni Dr. Ioan Pop, medic de ștab, Orăștie 50 cor. Teofil Moldvan preot Ineu 5 cor. Colectați de studenți cor. 6258. Iosif Stupinean, preot, Lunca-Ceruii, 10 cor. Augustin Mosolygó preot Teriș 2 cor. Ioan Crșan preot Ohaba, colect. 10 cor. Dumitru Dragoș preot Baiuț, 20 cor. Petruși Aneta Călcianariu, Orșova 20 cor. Petru Pop, jude regesc Brașov, 30 cor. De odată adaugem, că suma de 5 cor. dăruită în timpul din urmă de păr. Andrei Voda din Ormeniș, a fost în loc de cunună pe mormintul regretatului amic și conșcolariu Basiliu Rațiu.

Masa studenților de la Brașov. Am primit a IV. dare de samă despre acest fond, administrat de dl director Virgil Oniș. Numărul studenților, cari au beneficiat de această instituțiune umanitară au fost 30. Din socotelile publicate pe ultimul an se vede că intratele au fost de cor. 4971-24 și L. 1100, ér spesele de cor. 3138-24 rămânând un excedent de cor. 1833 și Lei 1100. — Situațiunea generală e de cor. 17198-54 și Lei 4600.

Petreceri. La 20 crt. despărțimintul Hida-Huedin al Asociațiunii își va ține adunarea cercnală în Almașul-mare, cu acest prilej se va ține o petrecere de vară, a cărei venit curat se va folosi pentru întemeierea unei biblioteci populare în Almaș. — În favorul bisericii gr. cat. din Csáki-Gorbó, se va ține la 27 crt. o petrecere de vară. În fruntea comitetului aranjator stă dl Demetriu Suciū, advocat în Jibou.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

CRUMIRUL

saū
călăuzul prin deșert
de K. May.

I.

Saadis el Chabir.

Deși erau numai două ceasuri înainte de amiază, totuși soarele african împrăștia o căldură dogoritoare asupra vălei dinaintea noastră. De bună seamă, că noi eram cât de bine scutiți contra căldurii. De asupra capetelor noastre își estindea ramurile sale un mastix uriaș. În virfurile rădăcinilor și-le scâldea în apa rece a unui pârânaș, carele grăbia în fuga cea mai mare, se ajungă la riū.

Noi veniam din provincia Constantine și am trecut ieri granița tunesică printre munții Drima și el Maalega, apoi am luat o curmeziș prin valea Melis. Peste noapte am poposit la muntele Gvibul, sub smochin și granate, și dimineața ne-am îndreptat în direcțiune ostică, peste munte, și acum ne puserăm puțin să odihnim.

Voiam ca până sara să ajungem în Seraia-bent și ast fel trebuia ca să strătăiem valea Mellel, carea zăcea înaintea noastră, cu ciparosi, roșcobe și migdalele sale.

„Cât avem încă până la Kef?” întrebai pe servitorul meu.

„După măsura francezilor, pot să fie douăzeci și cinci de kilometri, sihdi”, răspunse acesta.

El a petrecut timp mai îndelungat în Algeria și ast fel era inițiat în măsurile franceze.

„Și până la Seraia-bent?”

„Opt kilometri în direcțiune oblică. După cum am auzit, acolo petrec acum beduinii Uelad-Sebira. Ast fel, domnule, îți voi revedea pe ai mei, pe tata, pe mama și pe —”

El se opri.

„Și pe cine încă?” întrebai eu.

„Sihdi, tu nici odată nu m'ai întrebat, dacă am eu o Bent-el-Amm (femeie). Știu, pentru ce n'ai făcut-o, dar eu îți spun, că bedavii (beduinii) nu țin de păcat a vorbi despre femeile lor și a lăsa să li-se vadă fețele lor. Femeile și fetele Uelad-Sebira-ilor au inima porumbului, dar n'au ochii dansătoarelor; ele n'au lipsă să-și acopere fața.”

„Așa dar există doi ochi de porumb, a căror privire îți luminează sufletul?”

„Încă n'am femeie; dar șeicul-Ali-en Nurabi are o fiică. Ea se numește Mochallah; picioarele ei sînt ca cele ale gazelei; ochii ei sînt ca stelele de pe cer; vocea ei este ca și cântecul nisipului la mezul nopții, și mersul ei este ca și pașul unei regine, care înainteză printre rîndurile sclavilor săi. Allah il Allah — nu este de

cât numai o Mochallah! Veți vedea-o, sihdi, și limba ta va preamări norocul meu, care este mai înalt de cât cerul, mai adînc de cât marea și mai estins de cât deșertul Saharei și de cât toate țările pămîntului.”

El se ridică. Ochii îi străluciau obrazii bruneți i-se întunecară, și mâinile sale îi însoțeau vorbirea cu gesturi vivace.

„Și Mochallah va deveni soția ta?” mă informai eu.

„Da. Ea este sora zilelor mele, visul nopților mele, respata faptelor mele și ținta tuturor gândurilor mele. Sihdi, eu am fost sărac, dar pentru a o cuceri, am părăsit corturile Es-Sebira-ilor. Hamdulillah, preamărit să fie Dumnezeu, care mi-a binecuvîntat mîna și piciorul meu! Am câștigat mulți franci și piaștri; cel mai mult bine înse l'ai făcut tu, effendi, și acum pot să plătesc șecului, ceea ce a pretins pentru fiică-sa. Eu is Achmed-es-Sallah și voi fi cel mai fericit între muritorii — îns' Allah, dacă vrea Dumnezeu!”

„Allah kerihm — Dumnezeu e îndurător, înse sora omului e scrisă în carte. Arborele vieții tale să miroase ca florea el Mochallah, carea ți-a fermecat sufletul!”

„Effendi, arborele vieții mele va fi ca pomul paradisului, carele în veac are flori și fructe, și din a cărui rădăcină iesă miile de izvoare reci. Colo din colo se înalță cîma muntelui, sub pîna căruii paseturmele fraților mei. Vină să plecăm, ca să nu pierd nici un picur din marea fericirii, ale cărei unde deja le aud murmurînd!”

„Să nu lăsăm caii să se odihnescă mai mult. Achmed?”

„Caii, sihdi? N'a fost armăsarul tău cel mai bun cal al Hadeddihnilor, între rîurile Eufrat și Tigru? Nu se numește el Rih (vînt), pentru că este mai lute și mai neostenit de cât orcanul. Îapa mea nu s'a născut în valea Serrat, carea este rennumită pentru caii săi, ce nu să ostenească nici odată? Astăzi putem să ajungem încă la Kef, cu toate că avem să trecem mai multe dealuri și rîuri.”

„Bine, atunci pornim!”

Avea dreptate. Întru cât privea pe calul meu, nu l'ășii fi schimbat pentru nici un animal din lume, și al său era unul dintre cei mai buni, ce am văzut vre-odată. Apoi el însuși era un bărbat, de care numai bucura te puteai. De statură mijlocie, dar îndesată, cu haicul său alb, cu turbanul fluturînd și cu armele bătute cu aramă, el arăta ca o figură din timpul lui Saladin cel mare. Pe lângă aceste era credincios și onest, oțelit față de toate ostenețele și lipsele și neînfricat în ori ce pericol. Apoi el nu numai că vorbea toate dialectele țării, ci înainte de a merge în Algeria, a fost și în Stambul, unde a învățat și limba turcească. Din toate aceste motive, el mi-a fost până acum un însoțitor prețios, pe care obișnuiam a-l trata mai mult ca pe un amic, de cât ca pe un servitor și ast fel într'adevăr, îmi părea rău să-l pierd așa de curînd.

Călărirăm de alungul pârâului până în vale, apoi ne îndreptarăm direct spre

riū. Apa Mellelului nu este lată; ajunserăm foarte nșor la țermul de dincolo. Aci era un luminiș măricel, încunjurat cu un tufiș de oliv sălbatic.

„Mașallah — minunea lui Dumnezeu, ce-i asta, sihdi?” întrebă de odată Achmed, arătînd spre stînga.

Uitîndu-mă într'acolo, vedeam o cetă de gazele, năvălind afară din tufișuri. La moment se deșteptă în mine pofta de a vîna.

„Ele vin chiar spre noi, Achmed. Sînt fugărite.”

„Așa este, sihdi. Veți tu fahad-ul (leopard de vînatore), care alergă în urma lor? Ce facem?”

„Mergem și noi la vînat și le aținem drumul. Calul meu este mai lute de cât al tău, deci te vei ținea pe lângă riū, eu voi înainta spre dreapta.”

„Dar, sihdi, ne este permis? Fahadul de sigur aparține unui șeic, sau chiar emirului din Kasr-el-Bordși!”

„Ce ne pasă. Înainte!”

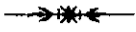
Calul meu sbura peste șes ca săgeța. Gazelele trebuie că erau tare înspăimîntate, căci nu ne observară, deși nu eram de parte de ele. Am numărat patru-spre-zece bucăți, deci lăsînd pușca cu două țevi pe spate am luat pușca cu repetiție, cu carea puteam slobozi mereu la focuri, fără a avea lipsă ca să mai încarc după fie care pușcătură. Arma aceasta mi-a făcut mari servicii în America, Australia și Asia.

Acum fahadul a ajuns în apropiere de gazela cea din urmă; cu o săritură mare el se aruncă asupra ei și o trînti jos. Îmi oprii calul și îi arătai pușca. Înțeleptul animal se opri la moment și stete nemișcat, ca zidul. Așii fi putut pușca o jumătate de ceas în continuu, fără ca el să-și ridice capul o singură dată. El a primit în patria sa depărtată cea mai bună dresură arabică. De odată cu mine pușcă și Achmed. Două animale se resturnară. În același timp năvăliră din tufiș șese călăreți, cinci în costum arabic, și al șeselea în uniformă unui înalt oficer tunesic. Pe pîmnul său stîng vedeam ședînd un Șahihū (șoim). La vederea noastră el esită un moment, apoi dete drumul paserei, aruncîndu-o în sus. Șoimul se repeși îndată asupra unei gazele, din nefericire înse chiar asupra aceleia, pe care am fost luat-o eu la ochi; era prea târziu să-mi mai leaș degetul de pe trăgaciū — ambe animalele se tăvăleau pe jos. Fără de a se băga în seamă, m'am întors după celelalte gazele și deteii încă două pușcături. Acum înse auzisem din dîrîntul meu pașul unui cal și mă simțiam apucat de braț.

„Chammar el kelb — căne bețiv, cum cutezi a vîna aci și a-mi pușca șoimul!” resună o voce restită.

(Va urma.)

Filosofia ateistă și Evangelia lui Christos.

Omenimea întregă e împărțită în două tabere mari, cari necentenit se luptă; și lupta lor se pare că nici nu va avea sfârșit, până ce va exista om pe acest pământ.

O tabără e bine aranjată; ostași bravi se află într'însa, cari sînt neîntrecuți în învîrtirea armelor. Fețele lor înse nu sînt fețe de dușmani, ci pace și liniște relesă din tot chipul purtării lor. Flamura ce o au e flamura păcii, pe care strălucesc o cruce; ér devisa lor e *év toutw vuză*. Cealaltă tabără e colosală în întinderea ei, dar freamăt și disordine, neînțelegere și dușmănie e tot ce vești într'însa. Ostașii, plini de ură dușmănoasă, dar fără iscusință în purtarea armelor, dau năvală orbiș asupra pacnicilor de cea parte. N'au înse reușită în lupta lor, căci stindardul ce-l duc în frunte nu poartă o devisă dréptă, ci ură e devisă lui, ce resvrătire strînesce în toți, cari au jurat pe dînsul.

Așa stăm astăzi. Dar starea acésta a omenimei nu-i nónă; lupta acésta e de odată cu omul. Prea bine îi cunoscem originea în amăgirea primului om în paradis. Și de atunci nu-i pace pe acest pământ. Răsboiul stăpînescce lumea și nu e chip și fel ca să mai albă sfîrșit acest răsboi. Luptă pentru principii, luptă pentru idei, luptă pentru esistență; éta viața tótă! Cu lupta o începem cu toții și toți cu lupta o sfîrșim. Dar nu ne unim cu toții în felul luptei, nu ne unim în principii.

În două tabere, am zis, că e împărțită omenimea, două principii stau față în față: adevărul și potrivnicul lui. Din ciocnirea acestora e ferberea continuă, din contactul lor viața devine o luptă, ce o poartă atât singuraticii, cât și omenimea întregă.

Să examinăm mai de aproape aceste principii și să facem cunoscintă și cu luptătorii cari le apără.

I.

De parte în răsărit, s'a ivit — sînt acum 19 veacuri — pe neașteptate un om simplu după nascere și a propus atari învătăuri, cari au fost chiar contrare felului de gândire de atunci. Și totuși ce să vești, aceste învățături au învins lumea cerbicósă. Au îmblândit neamuri sêlbatice și a birnit împărății puternice. Au mișcat omenimea din temelii ei de până atunci; i-au înnoit viața întregă. I-au înviat sufletul, carea fost îngropat în patimile trupesci, i-au ridicat inima spre o viață, care nu se sfîrșescce cu mórtea: au dat speranță omenimei desnădejdute.

Sînt 19 veacuri, de când aceste învățături încăldesc atâtea inimi și depărtarea timpului nu a micșorat căldura lor, nu a micșorat nici strălucirea luminii lor; pe cum razele sórelui nu pierd din căldură pentru depărtarea imensă de la noi. Ér noi, cari simțim căldura binefăcătoare a acestor învățături; la lumina cărora am cunoscut pe deplin adevărul, ne plecăm

genunchii înaintea Aceluia, care ni le-a adus și ne închinăm Lui, căci Dînsul n'a fost om ca toți ómenii, ci a fost Dumnezeu-om; pe cum însuși a mărturisit despre sine și pe cum mărturisește și temelii necîntită a învățăturilor sale; cari au străbătut lumea în neispititele ei ascunzîșuri; și au strebătut și veacurile timpului, de-a pururi cu aceeași putere tainică și binefăcătoare, care nu pôte proveni de la o făptură omenescă, că e mai pe sus de firea ei. Persóna acésta e unică în istoria omenimei. E centrul neamului omenesc, căci atât înaintea venirii Lui cât și după „împlinirea timpului“ toți își concentrează privirile spre Dînsul; și numele Lui nu se pierde în negura timpurilor, ci și azi îl rostim cu drag. Christos e numele Lui; ér sistema bine alcătuită a învățăturilor sale e depusă în cartea veacurilor și a tuturor neamurilor de-o potrivă: în s. Evangelie, care, când o auzim cetindu-o în ritme cadentate, vrînd nevrînd, ne șoptescce un ceva tainic la urechia inimei, ce ne înalță sufletul.

Credinciosul care în umilința sa și în conștiința nimicniciei sale, e pîntruns de învățăturile acestei s. Evangelii; care nu caută de cât să le împlinescă, acest credincios în tótă mîrginita lui cuminție e înțeleptul lumii, căci singur înțelege filosofia vieții. Tóte faptele sale sînt în armonie cu legile, ce sînt mai pe sus de firea lui, și nu-i detrage din demnitate, nu-i cade greú că de asupra lui mai este o ființă, căreia trebuie să-i dea ascultare. Îndestulire, caută numai, pe care o și află în acésta supunere fiéscă, căci pacea îi stăpînescce toți pașii, și acésta pace nu i-o pôte smulge nimic pe acest pământ. Viața lui e un suris și în suferințe, căci scie, că aceste sînt nisece raze a unei vieți deplin fericite. Dacă e mai mic nu se scólă asupra celui mai mare; ér acesta în conștiință că puterea i-s'a dat de sus, nu abuzéza de dînsa.

Acesta e efectul ce-l produce Evangelia lui Christos în singuraticii. Tot acest efect îl vedem în societatea, care numără atari indiviđi. Acest efect l'am vedé și în țări întregi, cari ar avé ast fel de cetățeni. O ast fel de țară ca acésta ar fi sêracă în legi, căci dreptii nu dau nascere legilor. O atare împărăție ar fi cu adevărat „împărăția cerurilor“. Împărății de aceste înse sînt numai iscodiri de a fantasiei, căci de parte sînt de realitate. Șirul nesfîrșit al paragrafilor din codicii legilor, tocmai contrarul ne arată. Legile din Evangelia lui Christos sînt date ultării, sînt lăsate în grijea celor simplii, căci simple sînt de tot și ele, ér stilul în care sînt concipiate, nu e de loc potrivit progresului înalt, ce l'au ajuns legislatorii moderni.

Éta am dat de al doilea curent, contrar spiritului pacnic, ce conduce pe om la ținta, la care e destinat; un curent care, ca și un vînt rece de miază-noapte, neincetat suflă în veacurile nóstre, ca să rēcescă și puțină căldură ce o mai păstréza omenimea în sinul sêu. Și originea și cauzele acestui curent?

II.

Păgânismul, ce în decurs de trei veacuri s'a încercat să sugrume creștinismul cu puterea brațelor, — dar fără reușită, —

în veacurile din urmă érá-și s'a ivit. Érá-și a pornit o luptă în contra lui Christos, dar o luptă cu mult mai destoinică ca atunci. A înțeles, că arma ascuțită nimic nu pôte în potriiva creștinilor, căci nu trupul poartă semnele, ce deosebesc pe creștin de păgân, de aceea a pus spada de-o parte, și a atăcat partea spirituală, esența creștinismului, principiile, pe cari se baséza.

Trebuie să mărturisim, că de tot nimerit a fost atacul acesta, căci până când persecuțiunile din cele trei veacuri aveau efectul, de sângele martirilor era semînța creștinilor, fără ca aceștia să se apere cu arma în potriiva lor; pe atunci persecuțiunile din veacurile mai nóuë, pe lângă cea mai mare încordare a Bisericii, nenumărați fii smulg de la sinul ei, generații întregi cresc în spiritul anticreștin și le înroléza sub stégul lor. Cei de la cârma țárilor sînt căpétenii prigonitorilor, și dacă creștinismul n'ar fi un op mai pe sus de firea omului, aceste prigoniri de mult i-ar fi făcut sfîrșitul.

Originea acestui curent anti-creștin a fost în Italia. Lumea din evul mediú, făcînd o privire asupra culturii și a artei păgâne, a vorbit puțin și de spiritul ei păgân. Renascerea clasicismului a fost și renascerea păgânismului. — Să nu se parte esagerat cuvîntul acésta: păgânism, căci în esență tot cel vechiú e, numai fața și-a schimbat-o. Esența păgânismului e detronarea lui Dumnezeu cel adevărat și zeificarea creaturei. Pe când înse vechii păgâni au pus de zei făpturi de mîni omenesci, ori făpturi din natură, pe atunci ai noștri, — multămită creștinismului, care a scos la iveală partea nobilă a omului, sufletul, a ridicat pe om la demnitatea ce i-se cuvine, fiind acum prea dejositor pentru dînsii, ca să se întórcă la făpturi — au zeificat, cu o apucătură fôrte destoinică și potrivită ambițiunii omenesci, pe omul însuși și-l'au pus de stăpân suprem a lumii întregi. Din idololatrie au făcut autolatrie. Și în acésta zace puterea lor. Omul e aplicat de la natură de-a se înalța din cât pôte și peste semenii sêi, ér acésta ambițiune disordinată n'o pôte vindeca de cât creștinismul, prin învățăturile sale despre umilință. Toți aceia dar, cari la ivirea curentului nóu păgân n'au fost cu trup, cu suflet creștini, au fost răpiți de acest curent.

Renascerea a fost primită cu aplaus general din partea omenimei, căci a satisfăcut dorinței firești a omului de a vedé tot lucruri nóuë, de-a progresa. Acésta renascere în cultură și progres înse nu a lăsat neatins creștinismul, căci înoitorii au voit să vadă și creștinismul renăscut, străformat, vêrsat în o formă clasică. Principiile vecinice, pe cari să baséza și pe cari s. Biserica le păzesce din porunca lui Christos, s'au părut prea vechi pentru evul renascerii; de aceea spiritele cari ardeau de dornul acestei renasceri a creștinismului, așteptau numai un original ca să restórne din temelii aceste principii conservative.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

M. Eminescu: **Opere complete partea I. Literatura populară.** Scrieri inedite. Bucuresti 1902 editura Institutului de arte grafice „Minerva”. Prețul L. 150. Cuprinde câte-va sute de poezii populare: chiuituri, versuri de dragoste, balade ș. a. colectate de Eminescu din țările locuite de Români. Volumul s'a publicat sub îngrijirea dlor Nerva Hodoș și Ilarie Chendi și pentru stabilirea varianțelor s'a consultat o mulțime de colecțiuni de poezii populare. Volumul are o prețioasă introducere de dl Chendi.

Victor Vlad-Delamarina: **Poesii Lugos 1902.** prețul 30 bani. Scrierea acesteia începutul unei serii de publicațiuni edate de despărț. Lugos al Asociațiunii, și adunate și aranjate de dl Dr. Valeriu Branisce. Broșura de peste 60 pag. cuprinde poezii scrise în dialectul bănățnesc și încă Lugosan și sînt de totă frumusețe. Dl Branisce publică la început o notiță biografică și la sfîrșit un glosar explicativ a cuvintelor dialectali.

Raportul al XXXIX-lea despre gimnaziul din Năsăud pe 1901/2. publicat de directorul Ioan Ghețe, conține între altele două disertații de Virgil Șotropa despre istoria școlilor năsădene și cealaltă despre factorii evoluțiunii istorice de Ioan Păcurariu. În cronică anuală se amintesc morțea profes. Pompei Grigoriță și a vicariului Dr. Ioan Pop. Numărul profesorilor a fost de

16. a elevilor de 295. din aceștia 284 români, 8 magiari și 3 germani. Interesant e, că după confesiune gr. cat. sînt 205. gr. ort. 77. total 282. ceilalți 2 români va fi să-i cercăm printre rom. cat. luterani, calvini și israeliți. După progres au fost 18 eminenți. 39 bun. 139 suficient și 99 nesuficient. Nota generală de clasificare a fost de 2.59. Dintre fondurile administrate de director însemnăm: fondul pentru ajutarea morboșilor de cor. 13034.61 și alte fonduri mai mici pentru trebuințe școlare; situația generală la finea anului a fost cor. 35969.

Poesii și Nuvele. Nr. 1. din biblioteca literară a ziarului „Libertatea” Orăștie. Cuprinde 2 poezii de Victor Bontescu și Maria Cioban și 1. novellă tradusă de Romulus, piese reproduse din ziar.

Dr. Augustin Bunea: **Vechile Episcopii Românești a Vadului, Geacagiuului, Silvașului și Bălgradului.** Blăș 1902. pag. 152. prețul 2 cor. 50 fil.

Posta „Unirii”.

S. C. Va urma în numărul viitor. Să ne înțelegem, cât mai adese.
A. Nu se poate, tractați prea ușor chestia.
— f — Nu credem că ar ave ceva rezultat cele scrise în cauza congruel, de aceea, să rămână.
P. G. Așteptăm întreg manuscrisul.
Sciă. Va apăre în numărul următor mai prescurtată.
B. M. Am dispus să vi-se trimită, imi pare bine de aducere aminte. Scrieți-ne când aveți timp.
Un preot. Gândim că e în interesul Diale, să nu publicăm articolul trimis. Cel interesat și ar cunoșce pe autor și așa ar urma multe neplăceri. Cele alalte vor urma în scurtă vreme.

Ioan Serbu. E acela-și cu șef-redactorul de la „Luceaferul”.

Editor și redactor răspunđător:
Aurel C. Domșa.

Inserate.

Christoph-Lack

SOFORT TROCKNEND
GRAUFARBIG, REIN.
DAUERHAFT, GERUCHLOS
Christoph-Lack
Christoph-Lack
Christoph-Lack
Christoph-Lack
DERECHTE
IST DER BESTE ANSTRICH FÜR FUSSBÜDEN.
Sihit: Franz Jahn Söhne.
Deposite in: Ludovic Schuller.

Cu veritabil
Christoph-Lack se pot văpsi (colora) padimentele caselor. Iară de a se întreprunde folosirea acestora, fiind că nu are mirosul cel neplăcut, cum și uscareea târzie și scortșoșă, ce o au văpselile și lacul de olei. Afară de acestea modul întrebunării lui e de tot simplu, în cât îl poți face fie cine.

MERSUL TRENURILOR pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1902.

Budapesta—Predeal					Copsa-mică—Sibiú—Avrig—Făgăraș										
Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón.						
10—	8.50	2.10	pl. Viena sos.	1.50	1.50	6.20	2.31	4.43	11.30	7.10	pl. Copsa mică . . . sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
8.30	5.45	9.15	Budapesta	7.10	7.50	6.20	3.50	6.36	12.58	8.50	Ocna	5.07	8.15	1.56	11.01
11.31	9.02	11.12	Szolnok	3.22	5.32	3.25	4.12	7.04	1.20	9.15	sos.) Sibiu	4.40	7.41	1.21	10.30
1.33	11.33	12.47	P. Ladány	12.54	3.56	1.12	tr. m.	4.83	2.—		pl. Tâlmaciun-m.		7.33		8.57
3.42	1.48	2.11	sos.) Oradea-mare pl.	11.04	2.38	11.36	5.23	2.54	3.59	6.55	Avrig	6.01			8.04
3.58	2.06	2.18	pl. Mezó-Telegd	10.44	2.31	11.17	6.15				sos. Făgăraș pl.	3.32			7.15
4.38	3.03	2.50	Rév	10.07	2.01	10.42	8.34				Circ. Marța și Vinereș				4.25
5.20	3.45	3.26	Bratca	9.11	1.34	10.08									
5.48	4.06		Ciucia	8.37	12.52	9.19									
6.31	4.52	4.16	B. Huedin	7.54	12.20	8.37	4.—	9.06	4.25		Mureș-Ludoș	6.49	7.30		
7.16	5.32	4.52	Ghârbău	6.54		7.37	5.01	10.29	5.39		Zau	5.52	6.35		
8.06	6.24		sos.) Cluș pl.	6.18	11.01	7.—	6.57	12.48	7.19		Tagu-Budatelic	4.10	4.54	9.44	
8.33	6.59	5.55	pl. Apahida sos.	5.24	10.46	6.45	7.55	1.55			St. Mihalai de câmpie		3.44	8.46	
8.50	8.30	6.11	Ghiriș	5.02		6.27	8.47	3.02	Numal		Lechința		Circ. Marța și Vinereș	2.48	7.43
9.07	8.59	6.27	sos.) Cucerdea pl.	3.40	9.23	5.12	9.24	3.52	Marța comun.		S. Măghiăruș		2.02	6.52	
10.14	10.29	7.26	pl. Ujóra	3.11	8.54	4.43	10.14	4.55			Bistrița		1.16	5.55	
10.44	11.16	7.50	Vințul de sus	3.04	8.49	4.33									
10.56	11.31	7.52	Aind	2.58		4.27									
11.08	11.40		sos.) Teiuș pl.	2.51		4.20	3.16	8.10	9.—	2.06	pl. Cucerdea sos.	7.39	2.38	8.30	12.31
11.12	11.50		pl. Crăciunel	2.29	8.23	3.59	3.57	8.51	9.47	2.52	Ludoș	6.59	1.55	7.37	11.43
11.34	12.20	8.16	Blăș-Küküllőszög	2.07	8.06	3.38	4.44	9.40	10.30	3.56	Cipău	6.24	1.19	6.51	10.39
11.52	12.46	8.32	Micásasa	1.42	8.00	3.02	5.34	10.30	11.22	4.59	sos.) Oșorhei pl.	5.30	12.25	5.49	9.80
12.24	1.43	8.37	12.11	1.09	2.36		5.46	10.42		5.15	pl. Regh.-sás pl.		9.—	5.04	9.15
12.53	2.17		12.56	1.02	7.34	2.21	7.14	12.16		6.44			7.39	3.30	7.54
1.02	2.26	9.04	12.11	1.45	7.08	1.44									
1.45	3.14	9.31	11.50	9.35	6.56	1.25									
2.01	3.33	9.43	11.14	5.49	6.50	1.06	7.33	10.50	5.40	10.23	6.05				
2.15	3.48	9.47	11.14	5.42	6.37	12.49	7.55	11.12	6.02	10.45	6.27				
2.33	4.08	10.01	11.14	5.42	6.16	12.18									
3.04	4.45	10.25	11.14	5.42	5.49	11.40									
3.40	5.27	10.53	11.14	5.42	5.42	11.38									
3.47	5.43	11.—	11.14	5.42	4.37	9.40	4.36								
4.03	6.08	11.14	11.14	5.42	4.37	9.40	4.36								
5.35	7.52	12.26	11.14	5.42	7.33	12.32	7.47								
6.13	8.32	12.53	11.14	5.42											
6.43	9.09	1.16	11.14	5.42											
7.16	9.40	1.35	11.14	5.42											
8.—	10.25	2.09	11.14	5.42											
8.55		2.19	11.14	5.42											
4.40		3.01	11.14	5.42											
5.10		3.31	11.14	5.42											
11.55		9.10	11.14	5.42											

Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor sînt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnăză órele de nópte.